

A XVI. Honismereti Akadémia

Tata, 1988. július 4–8.

Kanyar József:

Megnyitó

Tisztelt Honismereti Akadémia, kedves vendéglátóink, kedves vendégeink!

Ismét egybe gyülekezett a magyar honismereti mozgalom szekértáborra itt Tatán, ahova az utat, ősi történetünkre utalóan, a bánhidi Turul-madár is mutatta. Az idén is öt százból fonódik össze akadémiánk mondanivalója. Nemzeti emlékhelyeinkről szóló bevezető előadásból, XX. századi nemzet- és magyarságtudatunk másik nagy témájáról, a történelmi egyházaink és mozgalmunk újra felmérhető kapcsolatairól. Mindezeket túl a négy szekcióban elvégzendő elvi és gyakorlati munkánk után ötödik szálként Tata és Komárom megye szépséges tájait bemutató történelmi képeskönyvet forgathatjuk át, köszöntve abból az alkalomból is a várost, hogy harmadszor nyerte el a Hazafias Népfront Országos Tanácsától a nemzeti zászlót, kiemelkedő társadalmi munkájáért.

Nemzeti emlékhelyekre a kis nemzeteknek van igazán szükségük nagyobb álmaik továbbélésére végett. Így megyünk el még az idén a szárszói emlékhelyre is, a népfront 45 esztendővel ezelőtti bölcsőhelyére az azóta felgyülemlett sorskérdések megválaszolására,

Kanyar József megnyitja a XVI. Honismereti Akadémiát (Kiss József felvételei)

Látogatás az esztergomi Bazilikánál

A Lilla-emplékházban Almásneszmélyen

miután Szárszó mérlegét még 45 év múltán sem készítettük el nemzetünk nagy kárára, társadalomtudományunk és politikánk nagy fogyatkozására. Nagy kár volt ugyanis a reménység esztendei múltán, hogy a fordulat évei után a legszebb politikai és kulturális álmokat, törekvéseket is megcsonkították hazánkban. Úgy énekeltek velünk a szabadságról, hogy közben nem is vettük észre: nemzetünk kezére bilincset tettek.

A nemzettudatról és a magyarságtudatról való mondandónk során, honismereti mozgalunknak a felsajduló nemzeti sérelmek láttán felhívással kellett fordulnia a nagyvilághoz az

erdélyi magyarság megmentése érdekében. Az Országos Honismereti Bizottság felhívását hazánk és a nagyviág nyilvánosságának tudomására hozva tiltakoztunk a romániai nemzeti-ségek szülőföldjeinek elpusztítására irányuló tervezetek ellen.

Nagy és kimeríthetetlen témánk ez idén az *egyházak és a honismereti mozgalom*. Hazánk kulturális életének nemzeti tözsdéjén ismét megemelkedett a régi egyházi alma máterek és kollégiumok, művelődési intézmények árfolyama. De kimeríthetetlen kincsesbányája lehet a honismereti mozgalomnak az egyházak élő tevékenysége is. Végzetes hiányt szült az elmúlt évtizedekben az a vulgáris magatartás, amely a haladást és a valláserkölcst szembeállította egymással. A kis nemzetek egyházai mindig a nemzet fennmaradását szolgálták. Munkájukkal a nemzet öntudatát nevelték, a nemzet önismeretét fokozták, hiszen egy szép gregorián dallam vagy kálvinista zsoltár éppen úgy nemzeti kincsünk lett, mint nemzetmegtartó népdalaink, mind a mai napig. Egyházaink kulturális világa, a népi áhitat, az egyszerűség, a hit, a morális tisztaság mind-mind beemelhetik népünket és honismereti mozgalmunkat a nemzetek és az emberiség tartós egyetemességébe. Nincsenek külön utak e tekintetben, nincsenek fölé- és alárendeltségek. A reformokból győztesen kikerülni szándékozó nemzet csak a demokratikus egymasmellettség útját járhatja a jövő irányába.

Amikor tisztelettel és szeretettel köszöntöm Tata városának és Komárom megyének szívbeli fogadtatását, hadd kívánjak ez idei akadémiánknak jó tanácskozást, jó termést és közösséggyarapító eredményeket.

Tisztelt Honismereti Akadémia! Köszöntöm ezekkel a gondolatokkal mozgalmunk ez idei zarándokait, kiváló előadóit, szervezőit, rendezőit és házigazda mecénásait. Köszöntöm a megyék honismereti bandériumainak minden egyes tagját. Ezekkel a gondolatokkal megnyitom a XVI. Tatai Honismereti Akadémiát.

Pozsgay Imre:

A nemzeti emlékhelyek és a nemzettudat

Tisztelt Honismereti Akadémia, kedves barátaim! Köszönöm a szíves fogadtatást, a barátságukat. Vizonzásul nem ajánlhatok fel mást, mint azt, hogy szeretnék ezentúl is méltó lenni figyelmükre, a barátságukra és — ahol és amiben tehetem — segítségére lenni a honismereti mozgalomnak. Hogy mire tartom, mennyire értékelem a honismereti mozgalmat, azt nem itt hallják tőlem először. Beszélhettem erről Sopronban, Sárospatakon és minden más fórumon, ahol csak találkoztunk. E tekintetben, bárhová is vessen a sors — ahogy mondani szokták —, nincs okom meggyőződésesen, véleményemen változtatni. Egyfelől azért nincs okom, mert tudom, hogy maga a mozgalom *milyen óriási értékeket hordoz*, és tagjai milyen elhivatottsággal, elkötelezettséggel végzik dolgukat. Másrészt azért nincs okom változtatni a meggyőződésesen, mert elkötelezettségükhöz, hivatástudatukhoz kapcsolódva magam is hiszem és tudom, hogy a haza történelmének, jelenének ismerete nélkül zavarbaejtő a nemzeti közérzetlet és csak zavaros lehet a nemzettudat.